

α ΝΕΩΝ

για 1.1 ΔΕΚ. 1954

Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΟΙ ΤΕΡΡΑΚΟΤΕΣ ΤΗΣ κ. ΦΡΟΣΩΣ ΜΕΝΕΓΑΚΗ

Ο χαρακτήρας της εργασίας που παρουσιάζει στην Έκθεση της, στην αίθουσα του «Βήματος», η Φρόσω Ενθυμιάδου-Μενεγάκη, καθορίζεται εύθως εξ αρχής από τον πρόλογο του καταλόγου της: «Η πίστη της για τον προορισμό της γλυπτικής, γράφει ο πρόλογος, είναι ότι πρέπει να έλθει πιο κοντά στον καθημερινό βίο, να αγαπηθεί και να στολιώση τον κήκο, το πάγκο παρατέκοντας περισσότερο στη ζωή του ανθρώπου». Γι' αυτόν τον σκοπόν δουλεύει στην τερρακότα που, με την γήινη θερμότητα που διατηρεί σαν ύλη, προσφέρεται περισσότερο σ' αυτήν την αντίληψή της. Γι' αυτό πάλι τα θέματά της τα παίρνει όλα από κύκλους δοκιμασμένους στην διακοσμητική και οικίους στο αίσθημα.

Εύθως εξ αρχής, στην Κρατική Σχολή της Βιέννης που σπούδαζε η κ. Φρό-

σω, η γυναίκα διάθεση βλέπει εύθως εξ αρχής την μορφή του σαν συμπλήρωμα μιας γωνιάς αρχιτεκτονικής, ενός διαρρυθμισμένου υπαίθρου, ή ενός επίπλου.

Με την εμφάνισή της στην τελευταία Πανελλήνια Έκθεση, η κ. Μενεγάκη παρουσιάστηκε έντελως ανανεωμένη. Μια νέα περίοδος άρχισε στη δουλειά της. Δεν ξέρομε ποια σχέση μπορεί να έχει σαν διαχωριστικός σταθμός το ταξίδι της στην Νότιο Αμερική, που την φέρνει σε επαφή με την κεραμική των Ινκας, που τόσες συγγένειες άλλωστε παρουσιάζει σε πολλά πράγματα με την δική μας Κυκλαδική άγγειοπλαστική. Πάντως, στην καινούργια δουλειά της, που κυριώτερα θα χαρούμε, συγκεντρωμένη, στην σημερινή της Έκθεση, δίσκομε μια συνειδητοποίηση και μια κυριαρχία στην θέληση και στα μέσα της, μαζί συγχρόνως με ένα πλούτισμά τους, που της άνοιξε νέες προοπτικές. Αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά, επειδή προέρχονται νομίζω από μια συνειδητοποίηση, θα τα βρούμε σε κάθε σημείο του έργου της, όσο κι' αν το εξετάσωμε χωριστά. Κι' αυτό ακριβώς δίνει την αρτιότητα που ζητούμε σε κάθε έργο τέχνης, όποιουδήποτε κλίμακας.

ΘΕΜΑΤΑ: Τα θέματά της παραμένουν στον ίδιο κύκλο. Τώρα όμως, από τα θέματα αυτά, άποσπάζει και εκμεταλλεύεται όχι την φυσικότητά τους, αλλά τα ίδια τα δικά της διακοσμητικά στοιχεία, την αρχιτεκτονική τους φόρμα, συμπληρώνοντας και στην αντίληψη του θέματος την διακοσμητική της θέση. Συγχρόνως μ' αυτήν την αντιμετώπιση της φυσικής μορφής, γίνεται και η άναγωγή της στις απλούστατες πλαστικές μορφές του άγγείου, του πιθαριού κλπ. Έτσι ξεκαθαρίζει και επιτείνει την βασική της αντίληψη για την ανάγκη να δρισκεται το έργο κοντά στην ανθρώπινη ζωή και σαν χρησιμότητα.

ΥΛΙΚΟ: Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία που προστίθενται τώρα στη δουλειά της είναι το πλούτισμα, μέσα από την γνώση, του υλικού της. Εκμεταλλεύεται τον πηλό όχι μόνον σαν πλαστική ύλη, αλλά και σαν χρώμα, διαλέγοντας ειδικά το χρώμα. Σαν πλαστική ύλη πάλι, η ίδια εξοικειώση μαζί του, την οδηγεί να εκμεταλλευθεί την μαλακή ύλη του με χαραγμένα που θα αποτελέσουν τώρα το κυριώτερο διακοσμητικό της μέσον. Έτσι πάλι, και στο υλικό της, αντιλαμβάνεται και εκμεταλλεύεται, με ένιαία αντίληψη, τα στοιχεία που θα συντελέσουν στον βασικό σκοπό όλου της του έργου. Εδώ επίσης πρέπει να σημειώσωμε την πρώτη απόπειρά της που βλέπομε, να χρησιμοποιήσει το μέταλλο σε μεγαλύτερης κλίμακας έργα.

ΜΟΡΦΗ: Στην μορφή του έργου της η κ. Φρόσω Μενεγάκη εγκαταλείπει δολοτέλα τον νατουραλισμό για να περάσει αποφασιστικά στην σύνθεση που βάση της έχει την σφαιρική και την συγκέντρωση. Η έκφραστικότητα της μορφής εδώ ανάγεται στην πλαστικότητα της, και η σχηματοποίηση της φτάνει στα καλύτερα έργα της, ως την αντίληψη του μοτίβου που ήταν η κλασσικότερη απόψη της διακοσμητικής. Η εκμετάλλευση και η δημιουργία μοτίβων σύμφωνα με ή αρχιτεκτονικά μέλη γνωστά από τους πιο παλιούς χρόνους στον άνθρωπο, δημιουργεί μια αίσθηση βαθύτερη και ουσιαστικότερη οικειότητας. Γι' αυτόν όμως την σταθεροποίηση που πρέπει να γίνει πρώτα της μορφής για να φτάσει ως το μοτίβο, η κ. Φρόσω Μενεγάκη δεν παραβλέπει την κίνηση που την σταθεροποιεί σε έναν πλαστικό ρυθμό, για να κρατήσει μέσα στην διακοσμητική αντίληψη και τάν διακοσμητικό προορισμό των έργων της, την έκφραση που θα τή πλησιάσει και θα τή κάνει να αγαπηθούν, όπως λέει στον πρόλόγο της, από τόν άνθρωπο που θα τή χρησιμοποιήσει.

ΕΛ. ΒΑΚΑΛΟ

Προτομή του Νίκου Καζαντζάκη καμμένη από την γνωστή γλύπτρια κ. Φρόσω Ενθυμιάδη-Μενεγάκη. Η Έκθεσις της κ. Ενθυμιάδη, εις την αίθουσαν του «Βήματος», θα παραμείνει ανοικτή μέχρι της 22ας τρέχοντος.

σω Μενεγάκη, επεδόθηκε στην ηηλοπλαστική και την κεραμική. «Αν κι' αυτή είναι η πρώτη άτομική της έκθεση, συνολτική όλης της εργασίας της, η κ. Μενεγάκη πήρε μέρος από το 1938 σε όλες τις Πανελληνίες και σε αρκετές μεγάλες θραδικές εκθέσεις και εδώ και στο εξωτερικό.

Για μια μεγάλη περίοδο η εργασία της παρουσιάζει κοινά χαρακτηριστικά που την σταθεροποιούν στην αντίληψή μας κυρίως σαν μια ειδική animaliste. Με νατουραλιστική τεχνική πλάθει στον ηηλό διάφορα ζώα αποβλέποντας κυρίως στην διατήρηση ενός δρασερού αίσθηματος στην έκφραση. Το καθαρά πλαστικό στοιχείο χρησιμεύει βέβαια σαν μέσο για την επιτυχία του αποτελέσματος, αλλά δεν αποκτά ποθενά την αυτονομία του για να κρατήσει εκείνο, σαν κύριος φορέας, την έκφραση. Βέβαια ο νατουραλισμός αυτός, ο ανάμεσα κυριαρχός ρυθμός στο δούλεμα της επιδερμίδας, η αλληπάλληλη, χωρίς καθωρισμένη αρχιτεκτονική διαβήρωση, φωτοσκίαση στο πλάσιμο, ταιριάζουν στο έργο αυτά με την τοποθέτησή τους μέσα σε φυλισίες κήπων για τους οποίους τή προσρίζει ακριβώς η γλύπτρια.

Αυτό τή χαρακτηριστικό, την στενή δηλαδή σχέση της μορφής του έργου με τον προορισμό της τοποθετήσεώς του, θα τή κρατήσει σε όλα της τή έργα η Φρόσω Μενεγάκη. Έτσι, η διακοσμητική στη δουλειά της, δεν περιορίζεται απλώς στο στολισμα και στην παρουσίαση του έργου της, αλλά επεκτείνεται στην ίδια σύλληψή του, που με μια